

Do prostego człowieka

fraza

Gdy znów do murów klajstrem świeżym
Przylepiać zaczną obwieszczenia,
Gdy „do ludności”, „do żołnierzy”
Na alarm czarny druk uderzy
I byle drab, i byle szczeniak

W odwieczne kłamstwo ich uwierzy,
Że trzeba iść i z armat walić,
Mordować, grabić, truć i palić;
Gdy zaczną na tysięczną modłę
Ojczyznę szarpać deklinacją

I łudzić kolorowym godłem,
I judzić „historyczną racją”,
O piędзи, chwale i rubieży,
O ojcach, dziadach i sztandarach,
O bohaterach i ofiarach;

Gdy wyjdzie biskup, pastor, rabin
Pobłogosławić twój karabin,
Bo mu sam Pan Bóg szepnął z nieba,
Że za ojczyznę – bić się trzeba;
Kiedy rozścierwi się, rozchami

Wrzask liter pierwszych stron dzienników,
A stado dzikich bab – kwiatami
Obrzucać zaczną „żołnierzyków” –
– O, przyjacielu nieuczony,
Mój bliźni z tej czy innej ziemi!

Wiedz, że na trwogę biją w dzwony
Króle z panami brzuchatemi;
Wiedz, że to bujda, granda zwykła,
Gdy ci wołają: „Broń na ramię!”,
Że im gdzieś nafta z ziemi sikła

I obrodziła dolarami;
Że coś im w bankach nie sztytuje,
Że gdzie zwęszyli kasy pełne
Lub upatrzyły tłuste szuje
Cło jakieś grubsze na bawełnę.

Rźnij karabinem w bruk ulicy!
Twoja jest krew, a ich jest nafta!
I od stolicy do stolicy
Zawołaj broniąc swej krwawicy:
„Bujać – to my, panowie szlachta!”

Julian Tuwim

Do prostego uczniaka

para-fraza

Gdy znów na wiosnę uroczyście
zadawać zaczną powtórzenia,
gdy o promocji rzekną mgliście,
aż zechce ci się kłąć siarczyście,
że diabli biorą twe marzenia

o wiośnie, wietrze i rowerze,
gdy rzekną „szansa to ostatnia”
i każą ślęczyć przy papierze,
gdy radość życia ci odbierze
chemia, rosyjski albo matma,

gdy zaczną w szkole, w domu prawić,
że trzeba siedzieć, kuć i dukać,
by z trzech przedmiotów się poprawić
i od zostania się wybawić,
gdy zaczną dziury w całym szukać...

Gdy zrobią ciebie cichym żaczkiem
i mimo swej bezsilnej złości
wypełniać zaczniesz drobnym maczkiem
z historii którąś tam ściągaczkę
o tasiecowej wprost długości –

O, nieświadomy przyjacielu,
kolego z tej czy innej szkoły,
wiedz, że to sposób jeden z wielu
i pomyśl o nauczycielu,
że na nic jemu te mozoły;

znamy te gadki o procentach
tych „zamięscowych – promowanych”
(kiepska to zresztą jest zachęta),
o wszystkich dwójkach razem wziętych
i o poprawkach źle zdawanych,

o szansach przed i po maturze,
o kuratorium, o wskaźniku,
o tym, że potem będąc w biurze
dziury nie zrobisz głową w murze,
że będziesz zmartwień miał bez liku...

Rźnij podręcznikiem o podłogę!
Bombę masz z histy tak, czy owak,
czy pójdiesz zagrać sobie w nogę,
czy powiesz mamie „dziś nie mogę...”
– jutro w dzienniczku dwója nowa.

Konrad Turzyński